

Sunne
kommun

Läsåret 2024–2025

Lokal arbetsplan och plan mot kränkande behandling

Förskolan Barnens hus

Innehåll

1. Presentation av förskolan	4
2. Sunne kommuns värdeord som genomsyrar förskolans utbildning	4
3. Vision för förskolan i Sunne kommun	4
4. Utbildning och undervisning	4
4.1 Lek	4
4.2 Språk och kommunikation	5
4.3 Systematiskt kvalitetsarbete	5
5. Kunskapsutveckling	5
5.1 Förutsättningar för måluppfyllelse	6
5.1.1 Förskolas nuläge utifrån vårens utvärdering:	6
5.1.2 Prioriteringsområde utifrån vårens utvärdering:	6
6. Tillgänglig lärmiljö	7
6.1 Förutsättningar för måluppfyllelse	7
6.1.1 Förskolas nuläge utifrån vårens utvärdering:	7
6.1.2 Prioriteringsområde utifrån vårens utvärdering:	8
7. Ledarskap	9
7.1 Förutsättningar för måluppfyllelse	9
7.1.1 Förskolas nuläge utifrån vårens utvärdering:	9
7.1.2 Prioriteringsområde utifrån vårens utvärdering:	10
8. Pedagogisk planering av aktiva åtgärder och främjande arbete mot kränkande behandling utifrån diskrimineringsgrunderna	10
8.1 Nuläge	10
8.2 Mål	10
8.3 Varför ska de lära detta (vision och långsiktigt)?	10
8.4 Hur vet vi att vi är på väg mot målen?	10
8.5 Hur gör vi/ vilka förutsättningar ger vi?	10
8.6 Kunskapsutveckling	11
8.7 Tillgänglig lärmiljö	11
8.8 Ledarskap	11
8.9 Uppföljning	11
8.10 Utvärdering	11
9. Pedagogisk planering	11

9.1 Nuläge.....	11
9.2 Mål.....	12
9.3 Varför ska de lära detta (vision och långsiktigt)?	12
9.4 Hur vet vi att vi är på väg mot målen?.....	12
9.5 Hur gör vi/vilka förutsättningar ger vi?	12
9.6 Kunskapsutveckling	12
9.7 Tillgänglig lärmiljö.....	12
9.8 Ledarskap	12
9.9 Uppföljning.....	12
9.10 Utvärdering	12
10. Bilaga - Aktiva åtgärder mot diskriminering och plan mot kränkande behandling	14
10.1 Aktiva åtgärder mot diskriminering	14
10.2 Plan mot kränkande behandling.....	15
10.3 Vad avses med begreppet diskriminering?	16
10.4 Vad är kränkande behandling?.....	16

1. Presentation av förskolan

Förskolan Barnens Hus har tre åldersindelade avdelningar Humlan, Sländan, och Fjärilen. Här jobbar personal och barn mot gemensamma mål. På Humlan går 1-3 åringar, Sländan 3-4 åringar och Fjärilen 4-6 åringar.

För oss är det viktigt att stimulera barnens alla sinnen för att skapa en god kunskapsgrund och lust att lära. Vi försöker vara nära och delaktiga i barns lek och lyhörda för deras egna intressen och behov. Vi är övertygade om att alla barn utvecklas i mötet med andra barn och vuxna. Vårt tema för året är sagan om "De tre små grisarna" där läroplanens mål vävs in på ett lekfullt sätt. Vid våra olika aktiviteter så utgår vi ifrån barnens olika behov av utmaning och anpassar aktiviteterna efter dem.

Genom att utmana barnen istället för att ge dem färdiga lösningar lär sig barnen att bemästra det mesta. Som Vygotsky pratar om "Proximala/nära utvecklingszonen" (Lärande småbarn, Marita Lindal s 47) Som när man bygger ett hus. I början behöver man mycket byggställning men eftersom plockar man bort ställningen och huset står själv. Liknande barns utveckling, till slut står de på egna ben och kan bemästra det mesta.

2. Sunne kommuns värdeord som genomsyrar förskolans utbildning

- Respekt
- Utveckling
- Professionalism

3. Vision för förskolan i Sunne kommun

Förskolan i Sunne kommun arbetar utifrån visionen En förskola för alla. Alla barn får stöd och stimulans att lära och utvecklas till sin fulla potential.

Sunne kommuns förskolor har hög kvalitet i undervisning och utbildning. Sunne kommun har fortsatt hög andel förskollärare.

4. Utbildning och undervisning

De tre följande områdena ska vara grunden för förskolans planering för utbildning och undervisning.

4.1 Lek

Leken är viktig i barnens utveckling och lärande. Leken har en central plats i förskolans utbildning och undervisning. Alla pedagoger har ett förhållningssätt och lärmiljö som uppmuntrar till lek och som bekräftar lekens betydelse för barnens utveckling, lärande och välbefinnande.

4.2 Språk och kommunikation

Språk och kommunikation är en viktig förutsättning för barns fortsatta kunskapsutveckling och påverkan i sin framtida livssituation. Alla pedagoger har utbildning i språkutvecklingens betydelse och metoder för att stödja och anpassa för barns utveckling och lärande.

Ett utvecklingsområde generellt för förskolan är att belysa barns flerspråkighet och ge stöd i deras modersmål. Kontinuitet i förskolan är ett stöd för språkutveckling.

4.3 Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbete som görs inom de tre områdena kunskapsutveckling, tillgänglig lärmiljö och ledarskap på både lång och kort sikt är nödvändiga för att styra och utveckla utbildningen i Sunne kommun.

Utbildningens och undervisningens kvalitet och förutsättningar följs systematiskt under läsåret. Detta för att säkra en hög kvalitet och utveckla verksamheten mot måluppfyllelse.

Förskolans utbildning och undervisning utgår alltid från målen i förskolans läroplan, det krävs engagerade och kompetenta lärare för att barnen ska lära och utvecklas utifrån dessa. För att få ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete utgår vi från nuläge till förväntat läge utifrån nedanstående modell

Figur 1 Kvalitetscirkel med texten: Hur blev det? Var är vi? Vart ska vi? Hur gör vi?

Lärares ledarskap och relation till varje barn lägger grunden för barnens kunskapsutveckling genom en tillgänglig lärmiljö.

Ett generellt utvecklingsområde är att tydliggöra och utveckla förskolans målstyrda processer både i planerad och spontan undervisning.

5. Kunskapsutveckling

Förskolan är första steget i utbildningssystemet och för barnets framtida skolgång. Undervisning och utbildning utgår från barnens erfarenheter, intressen, styrkor och behov. Möjligheten att känna sig trygg är en förutsättning för utveckling och lärande. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att miljön präglas av tillgänglighet, trygghet, inkludering. För att följa barnets progression genom utbildningssystemet finns rutiner för överlämning mellan förskolor och förskola – grundskola. Detta för att ge barnet största möjliga förutsättningar i sin skolgång.

5.1 Förutsättningar för måluppfyllelse

- Allt lärande ska utgå från barnets starka sidor, intressen och erfarenheter. Barnets progression följs och dokumenteras i pedagogisk dokumentation.
- Undervisningen ska ske under hela dagen, både utomhus och inomhus och i varierande miljöer.
- Undervisningen ska grundas på det systematiska kvalitetsarbetet planering, uppföljning, utvärdering och utveckling.
- Förskolans miljö ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet. Ett medvetet bruk av leken ska prägla verksamheten där varje barns utveckling och lärande främjas. För att möta och utmana alla barns lärande ska förskolan medvetet arbeta med skapande verksamhet.
- Förskolans lärmiljö ska påvisa mångfald

5.1.1 Förskolas nuläge utifrån vårens utvärdering:

Vi har alla månadsvis fyllt i våra reflektionsunderlag, där vi reflekterat över vad vi gjort de senaste veckorna, analyserat varför det blev som det blev och hur vi skulle kunna gå vidare de närmsta veckorna framåt. Utifrån reflektionsunderlagen ser vi att vi håller fast i det vi tänkt, vi påminns om vad vårt mål är och då går det lättare att utvärdera dit vi ska. På Fjärilen kan dem se att barnen använder böcker i större utsträckning, ber om att bli lästa för och kan återberätta mer för oss vuxna. Koncentration vid ljudböcker ser vi progression i då barnen kopplar av mer och håller fokus längre stund nu. Humlan har kontinuerligt fyllt i barnloggarna, i stunden och på deras arbetslagsplanering varannan vecka. Den har hjälpt dem att planera sin undervisning och se progressionen hos barnen över läsåret. Vi kan alla se att tydlighet och struktur i den vardagliga verksamheten skapar en trygghet som leder till att barnen kan ta till sig kunskapen och vågar visa den. Getingen/Sländan kan b.l.a se att alla barnen är delaktiga i samlingarna och vågar ta plats vilket dem tidigare inte vågat. Tryggheten i strukturen leder till att de vågar delta och kan ta till sig eller visa vad dem kan. Vi kan se att repetition är viktig för barnens kunskapsutveckling, att de först får tid på sig att iaktta eller studera för att sedan våga prova. Sedan kan vi även se att de själva väljer den aktiviteten, exempelvis läsa bok.

5.1.2 Prioriteringsområde utifrån vårens utvärdering:

- Upprepning, struktur och kontinuitet

Vi har sett att när vi kontinuerligt håller i våra rutiner och ramar vid ex. samling så sker en progression och känsla av trygghet för barnen. Tryggheten anser vi sitter i strukturen och leder till att de vågar delta och kan ta till sig eller visa vad dem kan. Vi kan se att repetition är viktig för barnens kunskapsutveckling, att de först får tid på sig att iaktta eller studera för att sedan våga prova. De få gånger då vi valt att frångå rutin har barnen påvisat att vi "glömt" något. Detta vill vi såklart ta med oss inför hösten.

6. Tillgänglig lärmiljö

Tillgänglig lärmiljö innebär att undervisningen och utbildningen ska vara stimulerande, inkluderande och tillgänglig för alla barn utifrån deras förutsättningar. Handlingsplaner kan upprättas vid behov både på organisation – grupp – individ för att användas i förebyggande syfte.

Förskolan ska tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt med syftet att synliggöra och kritiskt granska de normer som ligger till grund för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Miljön ska vara tillgänglig för alla barn och inspirera dem till samspel, utforska omvärlden samt stödja barnets utveckling, lärande, lek och kommunikation.

6.1 Förutsättningar för måluppfyllelse

- Lärmiljön ska utgå från det kompetenta barnet och stimulera barnet i dess utveckling och lärande. Alternativ kommunikation och extra anpassningar används aktivt.
- Värdegrunden ska tydliggöras i det aktiva arbetet mot diskriminering och plan mot kränkande behandling.
- Överlämningar av barn till förskoleklass sker vid överlämningskonferenser i slutet av vårterminen det året barnet fyller 6 år. Överlämningar sker om barnet byter förskola eller kommun.
- Stödfunktioner som finns inom förskolans verksamhet är barnhälsoteam, specialpedagog. Samtliga förskoleverksamheter har barnkonferenser kontinuerligt under året för att följa barnens läroprocesser och sätta in olika former av stöd där behov finns.
- Förskolans undervisning och utbildning ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar.
- Förskolan ska ge möjligheter att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik, dans.
- I samarbete med hemmet ska förskolan skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska ges möjlighet att utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans verksamhet ska utgå från en helhetssyn på barnen och barnens behov.
- Förskolans lärmiljö ska påvisa mångfald
- Utökad tid kan ges till barn som har behov av särskilt stöd och stimulans.

6.1.1 Förskolas nuläge utifrån vårens utvärdering:

Vi ser en progression mellan avdelningarna i hur vi placerar material, på humlan finns material både på hyllor och på golvet och successivt kommer mer och mer material ner på barnens nivå. Vi kan även se att barnen samspekar mer, vilket vi tänker beror mycket på att vi skapat fler mötesplatser i olika rum. Det finns fler ställen för barnen att vara på och man har möjlighet att leka ostört. Lekmaterial ligger i genomskinliga lådor och det finns tydliga bilder på lådorna, vilket har gjort att barnen kan se vad som finns att leka med. Vi har på de olika mötesplatserna satt upp inspirationsbilder på barnen själva i lek och skapande. De äldre barnen har haft större behov av att få utrymme för bygg- och samlek, vi har valt att skapa en mötesplats där barnen kan få stänga dörren omkring sig för att få vara ifred i lek.

Vi har gemensamt i hela huset diskuterat vårt förhållningssätt till tid och hur länge ska man låta barnen hålla kvar vid leken innan vi avbryter. Många gånger går vi in och avbryter för att

vi behöver byta aktivitet. Men är det alltid nödvändigt? Detta gäller både i leken ute och inne. När barnen cyklar, ska det alltid vara en bestämd tid för att det ska vara rättvist eller kan man få leka med cykeln längre för att man har en bra pågående lek? Dessa funderingar tar vi med oss in i nästa läsår. Vi analyserar vad lärmiljöerna på de olika avdelningarna ger för kunskaper och vad som erbjuds på de olika avdelningarna. Vi kan se ett resultat att när ett material har en bestämd plats, barnen vet vart materialet får användas och hur det ska användas kan barnen sitta en längre stund och utvecklas i aktiviteten. Vi kan även se att fler barn fungerar i de aktiviteterna, än när aktivitet/material ska väljas och bestämd plats för materialet inte är förbestämt.

Vi kan se utifrån våra reflektioner att barnen gärna leker i kiosken ute och vi behöver lägga mer fokus kring den. Vi kan även se att barnen väljer att leka mer på gungsidan än på den andra sidan och de äldre barnen har inte använt sig av klätterställningarna som vi först trodde. Vad det beror på kan dels vara den nya gungan som lockar men även att utrymmet på gungsidan är större. Barnen har ett gott samspel ute och det sker mycket rollekar. Här används egentligen inget material, mest naturmaterial och detta kan vara en av anledningarna till att rolleken blir så stor ute. Det finns ingen begränsning i det material som är tillgängligt utan fantasin får flöda fritt. Vi har även sett att personalen mer än tidigare sprider ut sig över hela gården vilket skapar en trygghet och all personal ser allas barn.

6.1.2 Prioriteringsområde utifrån vårens utvärdering:

-Tid, plats och mängd av material

Vi vill ge barnen tid till lek och under hösten fokusera på att barnen ska få leka färdigt istället för att fokusera på att det ska vara rättvist. Exempel så har barnen fått använda sig av timstocken när dem cyklat, detta med fokus på rättvisa och tydlighet när aktiviteten ska avslutas. Detta vill vi ta med oss inför hösten att tänka till om.

Vi kan se resultat när ett material har en bestämd plats, barnen vet vart materialet får användas och hur det ska användas, då kan barnen sitta en längre stund och utvecklas i aktiviteten. Vi kan även se att fler barn fungerar i de aktiviteterna, än när aktivitet/material ska väljas och bestämd plats för materialet inte är förbestämt. Detta anser vi är grunden för att sedan kunna utvecklas tillsammans med material över tid och "tänja" på gränserna. Vi tänker till kring vårt material, vad, hur mycket och varför. Detta beror på vad vi observerar i barnens lek och vad dem visar intresse för.

7. Ledarskap

Ledarskapet ska ge barnen förutsättning att lära och utvecklas, ge utmaningar och stimulans. Undervisning ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet där förskolläraren ska leda de målstyrda processerna. Förskollärare leder barnskötare och annan personal i utvecklingen av utbildningen.

7.1 Förutsättningar för måluppfyllelse

- Förskolan ska arbeta tematiskt för att skapa förutsättningar för meningsfullt lärande utifrån läroplan.
- Analys av utbildning, metoder och förhållningssätt ligger till grund för utveckling av stödstrukturer för organisation – grupp – individ.
- Förskollärarna ska leda undervisning genom ett medvetet förhållningssätt och utifrån ett relationellt perspektiv.
- Reflektionsunderlag ska användas kontinuerligt för att följa upp och utveckla de målstyrda processerna. Rektor tar del av detta minst en gång/månad.
- Alla i arbetslaget ansvarar för den egna såväl som den kollegiala utvecklingen.
- Alla i arbetslaget ska genomföra utbildningen utifrån styrdokument och har ett gemensamt ansvar att förbättra utbildningen.

7.1.1 Förskolas nuläge utifrån vårens utvärdering:

Under våren har vi alla kontinuerligt haft arbetslagsplaneringar tillsammans i arbetslagen, vilket har gjort att vi fått till bra diskussioner tillsammans i arbetslaget som rör ens barngrupp och undervisning. Det ser vi har gynnat barngruppen och arbetslaget positivt. Man har på så vis kunnat diskutera fram en bra struktur på avdelningen, vilket förhållningssätt vi ska ha/har och om vi behöver ändra på situationer om det inte fungerat bra. Under terminen har vi tyvärr avvikit från vår plan om pedagogiska samtal på våra husmöten, där vi alla deltar. Trots uteblivna samtal om specifika ämnen har vi ändå på våra husmöten kontinuerligt diskuterat olika dilemman som vi står i, i huset och stöttat varandra i det. Vi har dock börjat nu på de senaste husmötena att diskutera ett bestämt ämne som vi alla har läst om och förberett sig på. Vi ser en vinning i de diskussionerna och vill fortsätta med dem till hösten men då utgå från ämne som är aktuellt för oss i huset just då och inte något som är bestämt sen tidigare. Vi ser en vinst i att få till ett kollegialt lärande och det är något som vi vill prioritera även nästa läsår.

Angående våra reflektions underlag känner vi att vi behöver jobba fram ett sätt där dem gynnar oss i verksamheten och i barnens utveckling. En anledning till att dem inte skrivits fullt ut, tror vi har med att göra att det känns som dem skrivs för någons annans skull. Motivationen om dem, tror vi förändras om vi “knäcker koden”, för vi vet att dem är värdefulla, men vi behöver hitta vårt sätt.

7.1.2 Prioriteringsområde utifrån vårens utvärdering:

- Förhållningssätt, lyhörddhet och engagemang

Vårt förhållningssätt spelar stor roll för barnens engagemang, visar vi på positivitet exempel så smittar det av sig hos barnen, som i sin tur leder till kunskapsutveckling. När pedagoger visar genuint intresse för barnens aktiviteter och lärande, ökar barnens motivation och nyfikenhet. Genom att vara lyhörda kan vi pedagoger anpassa vårt bemötande och våra aktiviteter för att möta varje barns unika behov. Detta skapar en inkluderande miljö där alla barn känner sig hörda och respekterade.

8. Pedagogisk planering av aktiva åtgärder och främjande arbete mot kränkande behandling utifrån diskrimineringsgrunderna

Under 2024/2 kommer vi ha prioriterat arbete kring diskrimineringsgrunderna:

- Etnisk tillhörighet
- Religion och trosuppfattning

8.1 Nuläge

På vår förskola har vi en homogen etnisk grupp.

8.2 Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla respekt och förståelse för allas lika värde (Lpfö-18, s.8).

8.3 Varför ska de lära detta (vision och långsiktigt)?

- För att få en förståelse för att alla är olika men lika mycket värda. Alla är lika betydelsefulla.
- För att barnen ska få en trygg grund att stå på för att kunna utvecklas till goda medmänniskor.

8.4 Hur vet vi att vi är på väg mot målen?

- Barnen känner sig trygga och stolta över sig själva.
- Vi samtalar och reflekterar kring vår verksamhet på våra husmöten, avdelningsplanering och APT för att kontinuerligt se att vi är på rätt väg mot målen.

8.5 Hur gör vi/ vilka förutsättningar ger vi?

- Vi jobbar med det materialet vi fått och varje månad utvärderar vi och reflekterar kring detta.
- Visar på kulturuttryck som litteratur och musik från olika kulturer
- Vi gör olikheterna synliga med ett positivt förhållningssätt och ser likheter som förenar.
- Vi har kontinuerliga diskussioner i arbetslaget för att hålla igång vårt förhållningssätt och påminna oss i hur vi uttrycker oss och bemöter varandra.
- Vi ser över och utökar vårt material.

8.6 Kunskapsutveckling

- Varje månad skriver vi reflektionsunderlag för att reflektera över barnens kunskapsutveckling.
- Vi fyller i barnloggarna kontinuerligt för att se barnens progression.

8.7 Tillgänglig lärmiljö

- Vi utformar en gemensam temavägg i huset som belyser ämnet.

8.8 Ledarskap

- Fördjupa våra kunskaper i ämnena.
- Kollegialt lärande.

8.9 Uppföljning

- Vi använder oss av våra barnloggar och vårt reflektionsunderlag för att planera vår verksamhet framåt.

8.10 Utvärdering

Resultat december 2024

Resultat maj 2025

9. Pedagogisk planering Lek och samspel

9.1 Nuläge

Vi vill väcka en nyfikenhet, fantasi och inlevelseförmåga och att samarbeta mot ett gemensamt mål. Vi kommer använda oss av sagan de tre små grisarna som en del i vår undervisning.

9.2 Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler,
- fantasi och föreställningsförmåga

9.3 Varför ska de lära detta (vision och långsiktigt)?

Genom fokus på lek och samspel vill vi ge barnen möjlighet till att utveckla sin fantasi, initiativförmåga, kunna ge och ta men också att kunna följa någon annan men också leda. Med stöd av vårt tema vill vi öva samarbeten, problemlösning och få större förståelse för konstruktion och teknik.

9.4 Hur vet vi att vi är på väg mot målen?

- Vi ser att barnen är intresserade och engagerade.
- Barnen använder våra fokusord.
- Barnen tar själva initiativ

9.5 Kunskapsutveckling/Hur gör vi/vilka förutsättningar ger vi?

- Vi ger leken tid.
- Lekgrupper där vi pedagoger kan utmana barnen.
- Vi skapar fokusord både för lek och samspel men även i temat.

9.6 Tillgänglig lärmiljö

- Vi skapar mötesplatser för lek och samspel.
- Vi ser över barnens material.

9.7 Ledarskap

- Vi är lyhörda för vad barnen visar för intressen för att sedan kunna skapa våra mötesplatser utefter det.
- Vi fyller kontinuerligt i reflektionsunderlag och barnloggar och diskuterar på våra husmöten för att hålla styrfart, utveckla och se progression i både temat men i den vardagliga undervisningen med lek och samspel.

9.8 Uppföljning

Barnloggarna och reflektionsunderlagen ligger till grund för vår fortsatta planering.

9.9 Utvärdering

December 2024

Maj 2025

10. Bilaga - Aktiva åtgärder mot diskriminering och plan mot kränkande behandling

10.1 Aktiva åtgärder mot diskriminering

Alla barn har rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för någon form av diskriminering eller kränkande behandling, alla barn i förskolan ska ha samma rättigheter. Alla som arbetar i förskolan ska aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Förskolan ska dokumentera hur de arbetar för att förebygga och förhindra att något barn utsätts för trakasserier som har samband med någon av följande diskrimineringsgrunder.

Kön: att någon är kvinna eller man

Åtgärd:

- Tänka på hur vi använder samtalsämnen, ord och tonfall, agerande och reaktioner som är könsrelaterade.
- Vi ska undvika att kategorisera efter kön.
- Uppmuntra många olika gruppkonstellationer i lek och styrda aktiviteter.

Könsöverskridande identitet eller uttryck: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön,

Åtgärd:

- Material och litteratur ska visa mångfald
- Personalen är lyhörd för och fångar upp barnens tankar kring identitet och uttryck

Etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,

Åtgärd:

- Vi ska lyfta fram och synliggöra de språk som barnen i gruppen möter i sin vardag
- Vi ska påvisa variationer ur ett etniskt perspektiv
- Material och litteratur ska visa mångfald

Funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå,

Åtgärd:

- Material och litteratur ska visa mångfald

- Kartläggningar och handlingsplaner följs upp systematiskt för att synliggöra och stödja barnets styrkor och behov.

Sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning

Åtgärd:

- Material och litteratur ska visa mångfald
- Personalen är lyhörd för och fångar upp barnens tankar kring sexuell läggning

Ålder: uppnådd levnadslängd

Åtgärd:

- Vi ska ha en medvetenhet i hur vi använder begreppet ålder inkluderande

Religion/trosuppfattning

Åtgärd:

- Material och litteratur ska visa mångfald
- Personalen är lyhörd för och fångar upp barnens tankar kring olika trosuppfattningar

10.2 Plan mot kränkande behandling

Alla verksamheter som lyder under skollagen, till exempel förskola, skola och fritidshem, måste varje år göra en plan mot kränkande behandling som ska tydliggöra hur aktiva åtgärder som ska förebygga och förhindra kränkningar. Det ska finnas en plan för varje verksamhet och den ska anpassas till läget som råder där. Genom observationer, intervjuer, trygghetsvandringar med barnen och utvecklingssamtal med vårdnadshavare kartläggs utbildningens behov av aktiva åtgärder. Fortlöpande under året dokumenteras händelser som kan uppfattas som kränkningar i utbildningen. Dessa händelser bearbetas i arbetslaget, med barnen, vårdnadshavare och rektor och resulterar i fortsatta åtgärder. Åtgärderna följs upp och utvecklas i reflektionsunderlaget och i den årliga utvärderingen.

Så här hanterar vi diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling (Bilaga)

1. Personal inom enheten/förskolan/avdelningen som ser eller får kännedom om att något barn är/har blivit diskriminerat, trakasserat eller kränkt har en skyldighet att genast agera och dokumentera.
2. Om ett barn upplever sig kränkt av barn, personal eller anhörig dokumenteras händelsen av personalen.
3. Föräldrar kan anmäla barnets upplevelse av kränkande behandling till personalen eller rektor. En kränkingsanmälan görs då av personal som sedan meddelar detta till rektor.
4. Rektor utreder om händelsen behöver utredas vidare, anmälan görs då till huvudman och utredning sker.

5. I varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras. Ansvarig för utredning och bedömning är rektor.

10.3 Vad avses med begreppet diskriminering?

(Diskrimineringslagen 2008:567, 1 kap, 4 §)

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,
2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionshinder, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,
4. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,
5. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1–4 och som lämnas åt någon som står i lydads- eller beroendeförhållande till den som lämnar orden eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag

10.4 Vad är kränkande behandling?

Källa: 6 kapitlet 3 § skollagen 2010:800

Det är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen.

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall.